

Nd. **471. Frumvarp til laga** [220. mál]

um kjarasamninga opinberra starfsmanna.

(Lagt fyrir Alþingi á 93. löggjafarþingi, 1972—1973.)

I. KAFLI

1. gr.

Lög þessi taka til allra starfsmanna, sem skipaðir eru, settir eða ráðnir í þjónustu ríkisins, ríkisstofnana eða atvinnufyrirtækja ríkisins með föstum tíma-, viku- eða mánaðarlaunum, enda verði starf þeirra talið aðalstarf.

Ákvæði laganna taka þó ekki til:

1. Ráðherra, hæstaréttardómara né saksóknara ríkisins.
2. Starfsmanna Alþingis.
3. Starfsmanna ríkisbanka né lánastofnana ríkisins.
4. Iðnaðarmanna, sjómanna, verkafólks né starfsfólks í iðjuverum, en um kaup þeirra og kjör fer eftir kjarasamningum stéttarfélaganna þeirra og vinnuveitenda, sbr. lög nr. 80/1938.

Ráðherra getur með reglugerð sett nánari ákvæði um framkvæmd þessarar greinar.

2. gr.

Fjármálaráðherra fer með fyrirsvaer ríkissjóðs, að því er varðar kjarasamninga og aðrar ákvarðanir af hendi ríkisvalds samkvæmt lögum þessum. Hann getur skipað nefnd þriggja til fimm manna til að annast samninga af sinni hendi.

3. gr.

Heildarsamtök starfsmanna ríkisins, sem fjármálaráðherra hefur veitt viðurkenningu, fara með fyrirsvor ríkisstarfsmanna um gerð aðalkjarasamninga og aðrar ákvarðanir í því sambandi.

Heildarsamtök þessi skulu velja sér samninganefnd, sem fer með umboð þeirra til samningagerðar. Samtökin skulu tilkynna fjármálaráðherra formann og varaformann samninganefnda, eigi síðar en við uppsögn samninga, sbr. 2. mgr. 8. gr.

Stjórnir einstakra félaga innan viðurkenndra heildarsamtaka eða til þess kjörnar nefndir, fara með fyrirsvor þeirra, að því er varðar þann þátt samninga, sem um ræðir í 6. gr. Stjórnir viðurkenndra heildarsamtaka skulu tilkynna fjármálaráðherra eigi síðar en við uppsögn kjarasamnings, hvaða félög hafi á hendi þennan samningsrétt.

Drátt fyrir ákvæði 1., 2. og 3. mgr. er fjármálaráðherra heimilt að veita Læknafélagi Íslands, að beiðni hlutaðeigandi heildarsamtaka, rétt til að fara með kjarasamninga fyrir þá félagsmenn sína, sem ráðnir eru með skemmri uppsagnarfresti en þriggja mánaða. Tekur þetta bæði til aðalkjarasamninga og sérkjarasamninga.

Ríkisstarfsmaður, sem lög þessi taka til, sbr. 1. gr., á rétt til að vera félagsmaður viðurkenndra samtaka, sbr. 1. mgr. eða félags innan vébanda þeirra, eftir nánari reglum í samþykktum samtakanna. Ríkisstarfsmaður má eigi vera félagi eða aðili að félagi, innan nema eins hinna viðurkenndu heildarsamtaka.

Ríkisstarfsmaður, sem eigi er innan vébanda heildarsamtaka þeirra, sem viðurkenningu hafa hlotið, sbr. 1. mgr., skal greiða til þeirra heildarsamtaka og aðildarfélags sbr. 3. mgr., sem hann ætti að tilheyra, gjald sem er jafnt og það, er mönnun í sambærilegri stöðu, er gert að greiða séu þeir innan heildarsamtaka.

II. KAFLI

4. gr.

Launakjör ríkisstarfsmanna, sbr. 1. gr., skulu ákveðin með kjarasamningum aðila þeirra, sem um ræðir í 2. og 3. gr.

Launakjör ríkisstarfsmanna, sem eigi eru innan vébanda heildarsamtaka þeirra, sem viðurkenningu hafa hlotið, sbr. 1. mgr., 3. gr., skulu ákveðin af fjármálaráðherra án samninga. Slíkar ákvarðanir skulu tilkynntar stjórnnum viðurkenndra heildarsamtaka.

Launakjör hæstaréttardómara, ráðherra og saksóknara ríkisins skulu ákveðin af Kjaradómi.

5. gr.

Í aðalkjarasamningi, sbr. 1. og 2. mgr. 3. gr., skal kveðið á um fjölda launaflokka, meginreglur til viðmiðunar um skipan í launaflokka, fóst laun, vinnutíma, laun fyrir yfirvinnu og orlof. Þá skal þar kveða á um greiðslu ferðakostnaðar.

Aðalkjarasamningur tekur ekki til lífeyrisréttinda, launa í veikindaforföllum, aukatekna og annarra hlunninda, sem líkt er farið.

6. gr.

Einstök félög, sbr. 3. mgr. 3. gr., skulu semja um skipan starfsheita og manna í launaflokka, sérákvæði um vinnutíma, ef um sérstakar aðstæður er að ræða, fæðis- aðstöðu og fæðiskostnað, svo og önnur kjaraatriði, sem aðalkjarasamningur tekur ekki til og eigi eru lögbundin.

7. gr.

Kjarasamningar skulu vera skriflegir. Aðalkjarasamningur skal gerður til eigi skemmri tíma en tveggja ára og koma til framkvæmda 1. júlí næsta á eftir gerð hans.

Nú verða almennar og verulegar kaupbreytingar á samningstímabili og má þá krefjast endurskoðunar aðalkjarasamnings án uppsagnar. Sá aðili, sem endurskoðunar

krefst, skal senda gagnaðila sínum, sáttasemjara ríkisins og Kjaradómi skriflega kröfugerð. Náist ekki samkomulag innan mánaðar frá kröfugerð, skal sáttasemjari ríkisins sjálfkrafa taka deiluna til meðferðar og reyna sættir. Hafi deila eigi verið leyst innan hálf mánaðar frá kröfugerð, tekur Kjaradómur við málinu til úrskurðar. Kjaradómur skal hafa lagt dóm á ágreiningsefnið innan mánaðar frá því, að hann tók við meðferð málsins. Að öðru leyti skulu ákvæði III. og IV. kafla laga þessara gilda um meðferð þessara mála. Þó skal samningur eða dómur Kjaradóms gilda frá þeim tíma, sem um semst, eða Kjaradómur ákveður.

8. gr.

Uppsagnarfrestur kjarasamnings af hendi beggja aðilja skal eigi vera skemmri en 4 mánuðir miðað við áramót. Uppsögn aðalkjarasamnings felur í sér uppsögn sérsamninga samkvæmt 6. gr.

Uppsögn skal vera skrifleg og send í ábyrgðarbréfi eða kynnt viðtakanda á annan sannanlegan hátt.

9. gr.

Kjarasamningur framlengist um eitt ár í senn, m. a. með óbreyttum uppsagnarfresti, hafi honum eigi verið sagt upp réttilega.

10. gr.

Aðili, er segir upp kjarasamningi, skal samtímis uppsögn senda gagnaðilja sínum kröfugerð og megintillögur um nýjan aðalkjarasamning og skulu samningsviðræður þá þegar upp teknar.

Þegar liðinn er mánuður frá upphafi uppsagnarfrests skal aðili, er sagt hefur upp samningum, senda gagnaðilja sínum megintillögur sínar og kröfugerð um sér-samninga sbr. 6. gr.

11. gr.

Endurrit af uppsögn aðalkjarasamnings svo og tillögur og kröfugerð um nýja samninga skal senda sáttasemjara ríkisins í vinnudeilum og Kjaradómi samtímis og gögn þessi eru send gagn aðilja.

III. KAFLI

12. gr.

Aðili aðalkjarasamnings getur, er slitnað hefur upp úr samningsumleitunum, vísað kjaradeilu til meðferðar sáttasemjara ríkisins í vinnudeilum.

Þegar mánuður uppsagnarfrests er liðinn, skal sáttasemjari ríkisins sjálfkrafa taka kjaradeilu til meðferðar og reyna sættir, hafi deilu eigi verið vísað til hans eða samningur komizt á fyrir þann tíma. Sáttasemjari getur þó frestað aðgerðum allt að viku, ef sérstaklega stendur á.

Ráðherra er heimilt, að fengnum tillögum sáttasemjara ríkisins eða aðilja, að skipa til sáttastarfs sérstakan sáttasemjara eða sáttanefnd, er hafi réttindi og skyldur ríkissáttasemjara samkvæmt lögum þessum.

13. gr.

Sáttasemjari ríkisins getur lagt fram miðlunartillögu í kjaradeilu.

Leynileg atkvæðagreiðsla starfandi ríkisstarfsmanna, er í hlut eiga, fer fram um miðlunartillögu undir yfirstjórn og eftirliti sáttasemjara. Það fer eftir ákvæðum laga um stéttarfélag og vinnudeilur nr. 80/1938, hvort tillaga telst samþykkt eða felld.

Fjármálaráðherra greiðir fyrir hönd ríkissjóðs atkvæði um miðlunartillögu. Skal hann greiða atkvæði sitt leynilega, áður en allsherjaratkvæðagreiðslu samkvæmt 2. málsg. lýkur.

Ákvæði laga nr. 80/1938 gilda að öðru leyti, eftir því sem við á, um sáttastarf samkvæmt lögum þessum.

14. gr.

Nú er deila um aðalkjarasamninga eigi til lykta leidd, að liðnum tveimur mánuðum uppsagnarfrests og tekur Kjaradómur þá við máli. Aðiljar skulu þá þegar senda Kjaradómi greinargerðir um málið, enda er þá sáttameðferð þess á vegum sáttasemjara lokið.

Aðiljar geta fyrr á stigi máls en í 1. málsgr. segir, vísað kjaradeilu til Kjaradóms, ef þeir eru um það sammála.

Eftir að sáttasemjari hefur fengið mál til meðferðar, getur hann og vísað máli til Kjaradóms án atbeina aðilja, þegar hann telur sýnt, að frekari sáttumleitani verði árangurslausar.

IV. KAFLI

15. gr.

Kjaradómur skal skipaður fimm dómendum og jafnumörgum varadómendum.

Hæstiréttur skipar þrjá dómendur. Skal einn þeirra vera lögræðingur og formaður dómsins.

Fjármálaráðherra skipar einn dómanda.

Heildarsamtök þau, er viðurkenningu hafa hlotið, sbr. 1. mgr. 3. gr., skulu nefna einn dómanda hvert. Dómandi tekur sæti í dómnum, þegar fjallað er um mál, sem þau heildarsamtök, er nefndu hann, eru aðiljar að.

Sömu aðiljar skipa varadómendur.

Dómendur skulu skipaðir til fjögurra ára í senn.

Kjaradómur setur sér sjálfur starfsreglur, þar á meðal hvernig hann skuli skipaður, þegar teknar eru ákvarðanir þær, er greinir í 2. mgr. 4. gr.

16. gr.

Kjaradómur tekur kjaradeilu til meðferðar samkvæmt 14. gr. og skal hafa lagt dóm á ágreiningsefni fyrir lok uppsagnarfrests.

17. gr.

Þegar aðalkjarasamningur hefur verið gerður eða Kjaradómur hefur lokið dómi á kjaradeilu um aðalkjarasamning, skulu stjórnir einstakra félaga, sbr. 3. mgr. 3. gr., hefja samninga um skipan starfsheita í launaflokka, sérákvæði um vinnutíma, ef um sérstakar ástæður er að ræða, fæðisaðstöðu og fæðiskostnað, svo og önnur þau kjaratriði, sem aðalkjarasamningur tekur eigi til og eigi eru lögbundin, sbr. þó 25. gr.

Aðiljar geta vísað þessari kjaradeilu til meðferðar sáttasemjara ríkisins til sáttumleitana. Afskiptum sáttasemjara lýkur þegar deilu er vísað til Kjaradóms, samkvæmt 3. mgr.

Þeim atriðum, sem eigi hefur verið samið um fyrir 1. maí næst á eftir gerð aðalkjarasamnings eða dómi Kjaradóms um aðalkjarasamning, skal skotið til Kjaradóms. er skera skal til fullnaðar úr ágreiningi aðilja innan tveggja mánaða.

Sérsamningar eða úrskurðir Kjaradóms samkvæmt þessari grein skulu koma til framkvæmda um leið og aðalkjarasamningur eða dómur Kjaradóms, sbr. 1. mgr. 7. gr. og 2. mgr. 22. gr.

18. gr.

Aðiljar skulu leggja ágreiningsefni skilmerkilega fyrir Kjaradóm. Þeir skulu tjá sig rækilega um kjaratriði, lýsa því, sem þeir eru sammála um, og setja fram sjónarmið sín ásamt rökstuðningi og rækilegri málsreifun.

19. gr.

Kjaradómur aflar sér af sjálfsdáðum nauðsynlegra gagna og upplýsinga, og er honum rétt að krefjast skýrslna munnlegra og skriflegra af einstökum mönnum og embættismönnum.

20. gr.

Kjaradómur getur kvatt sérfróða menn til starfa í þágu dómsins og ráðuneytis um úrlausn mála.

21. gr.

Kjaradómur skal við úrlausnir sínar m. a. hafa hliðsjón af:

1. Kjörum launþega, er vinna við sambærileg störf hjá öðrum en ríkinu.
2. Kröfum, sem gerðar eru til menntunar, ábyrgðar og sérhæfni starfsmanna.
3. Afkomuhorfum þlóðarbúsins.

22. gr.

Dómur Kjaradóms er fullnaðar úrlausn kjaradeilu.

Dómur Kjaradóms kemur til framkvæmda 1. júlí næst á eftir uppkvaðningu hans og gildir í tvö ár frá þeim tíma.

Dómur bindur aðilja á sama hátt sem samningur þeirra, og gilda um uppsögn kjaraákvæða hans og framlengingu ákvæði laga þessar um kjarasamninga, sbr. II. kafla.

23. gr.

Stjórn viðurkenndra heildarsamtaka tekur ákvörðun um uppsögn kjarasamninga. Nú kemur fram ósk innan stjórnar heildarsamtakanna um, að um þá ákvörðun fari fram allsherjaratkvæðagreiðsla, og skal þá slík atkvæðagreiðsla fram fara meðal ríkisstarfsmanna innan þeirra heildarsamtaka, er hlut eiga, til samþykktar eða synjunar.

VI. KAFLI

24. gr.

Kjaranefnd skal skipuð fimm mönnum.

Hæstiréttur skipar þrjá nefndarmenn. Skal einn þeirra vera lögfræðingur og formaður nefndarinnar.

Fjármálaráðherra skipar einn nefndarmanna.

Heildarsamtök þau, sem viðurkenningu hafa hlotið, skulu nefna einn nefndarmann hvert. Nefndarmaður tekur sæti í nefndinni, þegar fjallað er um mál manna, sem eru félagar í þeim samtökum, er nefndu hann.

Sömu aðiljar skulu skipa varamenn í Kjaranefnd.

Nefndarmenn skulu skipaðir til fjögurra ára í senn.

25. gr.

Kjaranefnd sker til fullnaðar úr ágreiningi samningsaðilja um

1. Skipan einstakra manna í launaflokka kjarasamnings.
2. Hver aukastörf sé rétt að telja til aðalstarfs og hver beri að launa sérstaklega.
3. Vinnutíma, yfirvinnu og yfirvinnukaup einstakra starfsmanna eða starfshópa.
4. Ágreining um fæðisaðstöðu og fæðiskostnað einstakra starfsmanna eða starfshópa.

Einstök félög fara með fyrirsva starfsmanna fyrir Kjaranefnd, sbr. 3. mgr. 3. gr. og 6. gr.

VII. KAFLI

26. gr.

Félagsdómur dæmir í málum, sem rísa milli samningsaðilja út af brotum á lögum þessum, ágreining um skilning á kjarasamningi og gildi hans og um félagsréttindi ríkisstarfsmanna, sbr. 5. mgr. 3. gr.

Þegar félagsdómur fer með slík mál, nefna heildarsamtök þau, sem viðurkenningu hafa hlotið, og eru aðiljar máls, svo og fjármálaráðherra, dómendur til setu

í dómnum í stað þeirra dómenda, er nefndir hafa verið af Alþýðusambandi Íslands og Vinnuveitendasambandi Íslands.

Heildarsamtök, er viðurkenningu hafa hlotið, reka mál fyrir Félagsdómi vegna sjálfs sín, félaga innan vébanda sinna svo og starfsmanna er í hlut eiga. Að öðru leyti gilda ákvæði 45. gr. laga nr. 80/1938 um sóknaraðild máls fyrir Félagsdómi.

VIII. KAFLI

27. gr.

Ríkisstarfsmenn einir skulu velja menn í samninganefndir og í þeim mega ríkisstarfsmenn einir eiga sæti. Sama gildir þegar stjórnir félaga fara með samninga, og aðrar þær ákvarðanir eru teknar, er varða kjör ríkisstarfsmanna.

Enginn ríkisstarfsmaður má taka þátt í atkvæðagreiðslu eða ákvörðun um kjaramál í nema einu félagi innan heildarsamtaka sinna.

28. gr.

Ákvæði í ráðningarsamningi er ógilt, ef það brýtur í bága við kjarasamning starfsmanni í óhag.

29. gr.

Nú er sett á fót ný ríkisstofnun, og skal þá ákveða kjör starfsmanna hennar með samkomulagi milli fjármálaráðherra og þeirra aðildarfélaga viðurkenndra heildarsamtaka, sem í hlut eiga.

Náist ekki samkomulag milli þessara aðilja skal Kjaranefnd skera úr deilunni. Sama gildir ef stofnaðar eru nýjar stöður við stofnanir ríkisins.

30. gr.

Heildarsamtök þau, er viðurkenningu hafa hlotið, og fjármálaráðherra, skulu hver um sig nefna einn mann í samstarfsnefnd. Hlutverk nefndarinnar skal vera að stuðla að samræmdri framkvæmd laga þessara.

31. gr.

Kostnaður við Kjaradóm og Kjaranefnd, þar á meðal laun dómenda og nefndarmanna eftir ákvörðun ráðherra, greiðist úr ríkissjóði.

32. gr.

Starfsmenn borgar-, bælar- og sveitarstjórna, svo og sýslufélaga hafa samningsrétt samkvæmt ákvæðum laga þessara að því breyttu, að einstök félög starfsmanna, sem hlutaðeigandi sveitarstjórnir eða sýslunefndir viðurkenna, fara með allan samningsrétt. Skal nánar kveðið á um þetta í reglugerð, er félagsmálaráðherra skal setja að höfðu samráði við stjórnir heildarsamtaka þeirra, er viðurkenningu hafa hlotið, sbr. 1. mgr. 3. gr. Í reglugerð þessari má kveða á um aðra fresti en ákveðnir eru í lögum þessum.

33. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi. Jafnframt falla úr gildi lög nr. 55, 28. apríl 1962 um kjarasamning opinberra starfsmanna, svo og lög nr. 97 20. des. 1962 og lög nr. 65, 28. maí 1969 um breyting á þeim lögum.

Ákvæði til bráðabirgða.

I. Við gerð fyrstu kjarasamninga eftir gildistöku laga þessara er nægilegt, að tilögur og kröfugerð varðandi sérsamninga, sbr. 2. mgr. 10. gr. berist 10 dögum eftir undirritun aðalkjarasamninga eða uppkvaðningu dóms Kjaradóms um kjara-deilu.

- II. Sá kjarasamningur, sem fyrst er gerður eftir gildistöku laga þessara, skal gilda frá 1. janúar næst á eftir, að því er varðar föst laun og vinnutíma og yfirvinnukaup, en frá 1. júlí næst á eftir, að því er varðar önnur kjaraatriði.
- III. Starfstíma Kjaraáðóms þess, sem skipaður var samkvæmt 15. gr. laga nr. 55/1962 og nú situr, lýkur 1. október 1973. Fyrir þann tíma skal skipa menn í Kjaraáðóm samkvæmt 15. gr. þessara laga og hefst starfstími þeirra 1. okt. 1973.
- IV. Starfstíma Kjaranefndar þeirrar, sem skipuð var samkvæmt 23. gr. laga nr. 55/1962 lýkur 31. desember 1973. Fyrir þann tíma skal skipa menn í Kjaranefnd samkvæmt 24. gr. þessara laga.

Athugasemdir við lagafrumvarp þetta.

Frumvarp þetta er samið af nefnd, er fjármálaráðherra skipaði 7. marz 1972 til að „endurskoða gildandi lög nr. 38/1954 um réttindi og skyldur starfsmanna ríkisins með síðari breytingum, lög nr. 55/1962 um kjarasamninga opinberra starfsmanna, með síðari breytingum, svo og lög nr. 33/1915 um verkfall opinberra starfsmanna.“

Í nefndinni áttu sæti: Benedikt Sigurjónsson hæstaréttardómari, formaður, Arnmundur Bachmann lögfræðingur, Björgvin Vilmundarson bankastjórn, dr. Gunnar Thoroddsen prófessor, Ingólfur A. Þorkelsson kennari, Vilhjálmur Hjálmarsson alþingismaður, Kristján Thorlacius, deildarstjóri nefndur af Bandalagi starfsmanna ríkis og bæja, Albert Kristinsson deildarstjóri, nefndur af Bandalagi starfsmanna ríkis og bæja, dr. Ragnar Ingimarsson dósent, nefndur af Bandalagi háskólamanna. Þá voru skipaðir sem varamenn Ingi Kristinsson skólastjóri, nefndur af Bandalagi starfsmanna ríkis og bæja og Þór Vilhjálmsson prófessor, nefndur af Bandalagi háskólamanna. Varamenn þessir hafa tekið þátt í störfum nefndarinnar. Dr. Ragnar Ingimarsson hætti störfum í nefndinni, en í hans stað var skipaður Hrafn Bragason borgardómari, nefndur af Bandalagi háskólamanna.

Í greinargerð nefndarinnar segir m. a.:

„Nefndin hóf þegar störf og hefur haldið marga fundi. Kom í ljós, að skoðanir manna voru mjög skiptar um hvernig skyldi haga heildarlausn þessara mála. Gildandi kjarasamningar renna út 31. desember 1973. Er kom fram á árið 1973 varð ljóst, að útilokað var að ljúka þeirri heildarendurskoðun sem fyrirhuguð var það snemma, að nýjum reglum yrði beitt um samninga þá, sem taka eiga gildi 1. janúar 1974. Var því horfið að því ráði að taka fyrir einn þátt málsins til bráðabirgða, lögin um kjarasamninga opinberra starfsmanna, í því trausti, að breytingar á þeim lögum fengjust samþykktar á því þingi, er nú situr, og unnt yrði að beita hinum nýju reglum við samningagerð þá, sem hefjast skal á þessu ári.

Allir nefndarmenn eru samþykkir meginstefnu frumvarpsins, en samkomulag náðist þó ekki um tvær greinar, 3. og 4. gr.

Meginbreytingar frá gildandi lögum, sem allir nefndarmenn styðja eru þessar:

1. Lagt er til, að lögin taki einnig til þeirra opinberra starfsmanna, sem ráðnir eru með skemmri en þriggja mánaða uppsagnarfresti.
2. Að heildarsamtök opinberra starfsmanna, sem hlotið hafa viðurkenningu fjármálaráðherra hafi samningsaðild og geri aðalkjarasamning.
3. Einstök aðildarfélög semji um skipan manna og starfsheita í launaflokka og nokkur önnur atriði.“

Fjármálaráðherra hefur valið, að fara þær leiðir í 3. og 4. gr., sem fram koma í frumvarpinu þar sem vænta má, að þær geti orðið samkomulag.

Athugasemdir við einstakar greinar frumvarpsins.

Um 1. gr.

Samkvæmt gildandi lögum um kjarasamninga opinberra starfsmanna taka þau lög til opinberra starfsmanna, sem njóta fastra launa, hafa minnst þriggja mánaða uppsagnarfrest, enda verði hið opinbera starf þeirra talið aðalstarf.

Lagt er til, að svið laganna verði rýmkað þannig, að þau taki til allra opinberra starfsmanna með föstum launum, enda verði starf þeirra talið aðalstarf, en uppsagnarfrestur skuli ekki skipta máli. Í framkvæmd mundi þetta þýða það, að reglur laganna tækju til allra opinberra starfsmanna, sem nytu fastra launa og starf þeirra yrði talið aðalstarf, þar á meðal þeirra hópa starfsmanna, sem í daglegu tali eru nefndir lausráðnir.

Um 2. gr.

Grein þessi er samhljóða 2. gr. laga nr. 66/1962.

Um 3. gr.

Samkvæmt 3. gr. laga nr. 55/1962 fer BSRB með fyrirvar af hendi allra ríkisstarfsmanna, án tillits til þess, hvort starfsmennirnir eru innan vébanda BSRB eða ekki.

Hér er lagt til, að samningsaðild verði skipt, þannig að heildarsamtök starfsmanna fari með gerð aðalkjarasamninga, fyrir alla starfsmenn innan vébanda sinna en einstök starfsmannafélög með gerð sérsamninga. Ekki er ákveðið í lögnum, hvaða heildarsamtök skuli eiga hér aðild, en gert er ráð fyrir, að fjármálaráðherra veiti þeim heildarsamtökum, er hann telur rétt að semja við, sérstaka viðurkenningu. Flestir opinberir starfsmenn munu nú vera innan vébanda BSRB og BHM.

Þá er í 4. mgr. heimild til handa fjármálaráðherra, að veita Læknafélagi Íslands heimild til að semja sjálfst fyrir þá félagsmenn sína, sem ráðnir eru með minna en þriggja mánaða uppsagnarfresti, enda óski hlutaðeigandi heildarsamtök þess. Er þetta að meginefni í samræmi við óskir BHM, sem BSRB mun geta sætt sig við. Meginhluti lækna í opinberri þjónustu í dag hafa eigi nema tveggja mánaða uppsagnarfrest og Læknafélag Íslands hefur samið fyrir þeirra hönd.

Í 6. mgr. er lagt til, að þeir, er standa utan viðurkenndra heildarsamtaka og aðildarféлага þeirra, greiði einnig til samtaka ríkisstarfsmanna og standi þannig straum af kostnaði við gerð kjarasamninga.

Lagt er til, að Kjararáð verði lagt niður, en í þess stað verði kosnar samninganefndir.

Að öðru leyti virðist ekki ástæða til að reifa grein þessa.

Um 4. gr.

Alltaf má búast við, að nokkrir opinberir starfsmenn verði ekki innan vébanda hinna viðurkenndu heildarsamtaka. Er lagt til, að fjármálaráðherra ákveði laun slíkra manna einhliða, enda fara heildarsamtökin ekki með samningsumboð fyrir þá.

Um 5. gr.

Hér er tekið fram, hvað semja skuli um í aðalkjarasamningi. Þarfnast greinin ekki sérstakra skýringa.

Um 6. gr.

Einstökum félögum er falið, að semja um þau kjaraatriði, sem ekki eru ákveðin í aðalkjarasamningi og ekki eru lögbundin.

Um 7. gr.

Þar sem kjarasamningarnir skiptast nú í tvo þætti, geta þeir í heild ekki komið til framkvæmda, fyrr en um báða þætti hefur verið samið. Er því lagt til að kjarasamningar komi til framkvæmda 1. júlí næst á eftir gerð þeirra.

Að öðru leyti svarar greinin til ákvæða 7. gr. nr. 55/1962. Þó eru nú settir ákveðnir frestir til að leysa deilu um endurskoðun aðalkjarasamnings á samnings tímabili.

Um 8. gr.

Greinin svarar til 8. gr. laga nr. 55/1962 eins og henni var breytt með lögum nr. 65/1969.

Um 9. gr.

Greinin er samhljóða 9. gr. laga nr. 55/1962.

Um 10. gr.

Greinin þarfnast ekki skýringa.

Um 11. gr.

Greinin þarfnast ekki skýringa.

Um 12. 13. og 14. gr.

Greinar þessar eru efnislega samhljóða 12., 13. og 14. gr. laga nr. 55/1962.

Um 15. gr.

Greinin samsvarar 15. gr. laga nr. 55/1962. Breyting er ein sú, að gera verður ráð fyrir, að fleiri en ein samtök fái samningsaðild, og nefni því menn í Kjaradóm.

Um 16. gr.

Lögð er sú skylda á Kjaradóm, að hafa úrskurðað deilu um kjarasamning fyrir lok uppsagnarfrests.

Um 17. gr.

Hér eru um ný ákvæði að ræða, sem leiða af því, að heildarsamtök gera aðeins aðalkjarasamninga en einstök félög starfsmanna sérkjarasamninga. Gert er ráð fyrir því, að samningar um sérkjarasamninga hefjist þegar eftir að aðalkjarasamningar hafa verið gerðir með samningi eða dómi, en það getur síðast orðið í árslok. Hafi þessir samningar eigi tekizt fyrir 1. maí skal vísa þeim deiluatríðum, sem ósamið er um fyrir Kjaradóm, sem skal hafa úrskurðað þau fyrir 1. júlí, en þá skulu bæði aðalkjarasamningar og sérkjarasamningar taka gildi.

Um 18. gr., 19. gr., 20. gr. og 21. gr.

Greinar þessar eru samhljóða 18.—21. gr. laga nr. 55/1962.

Um 22. gr.

Grein þessi þarfnast ekki skýringa.

Um 23. gr.

Samsvarar 22. gr. laga nr. 55/1962, eins og henni var breytt með lögum nr. 65/1969.

Um 24. gr.

Greinin samsvarar 23. gr. laga nr. 55/1967. Sú breyting er gerð, sem leiðir af því að heimilt er að veita fleirum en einum samtökum samningsaðild. Þá er sett ákvæði um skipunartíma Kjaranefndarmanna, í samræmi við það, sem ákveðið er um Kjaradóm.

Um 25. gr.

Svarar efnislega til 24. gr. laga nr. 55/1962.

Um 26. gr.

Svarar efnislega til 25. gr. laga nr. 55/1962 með þeirri breytingu, sem leiðir af því að heimilt er að veita fleirum en einum samtökum samningsaðild.

Um 27. gr.

Þarfnast ekki skýringa.

Um 28. gr.

Þarfnast ekki skýringa.

Um 29. gr.

Grein þessi svarar til 27. gr. laga nr. 55/1962 með nokkrum breytingum. Er lagt til, að kjör starfsmanna nýrra stofnana og starfsmanna í nýjum störfum verði ákveðin með samningum milli fjármálaráðherra og hlutaðeigandi félaga. Náist ekki samkomulag skal Kjaranefnd skera úr.

Um 30. gr.

Lagt er til, að stofnuð verði samstarfsnefnd launþega og fjármálaráðherra, er hafi það hlutverk á hendi, að vinna að samræmingu á framkvæmd laganna og reyna að leysa úr ágreiningi um þau efni.

Um 31. gr.

Greinin er samhljóða 26. gr. laga nr. 55/1962.

Um 32. gr.

Greinin svarar til 28. gr. laga nr. 55/1962. Í samræmi við framkvæmd á þessum málum, er lagt til, að allir starfsmenn þeir, er þar er um fjallað, fái samningsrétt í samræmi við ákvæði laganna.

Um 33. gr.

Þarfnast ekki skýringa.

Um ákvæði til bráðabirgða.

- I. Þar sem veruleg breyting verður á vinnu við samningsgerð, er nauðsynlegt að gera ráð fyrir, að nokkrir erfiðleikar verði um kröfugerð og fleira við samninga þá, sem hefjast eiga nú í haust. Sérstaklega má vænta þess, að hin einstöku félög verði síðbúin með kröfur sínar og tillögur. Er því lagt til, að við samningsgerð nú í haust þurfi einstök félög ekki að koma fram með kröfur sínar fyrr en eftir að aðalkjarasamningur hefur verið gerður eða Kjaradómur skorið úr deilu um aðalkjarasamning.
- II. Búast má við, að kjarasamningum þeim, er hefjast í haust, verði ekki lokið fyrr en í júnímánuði 1974. Þrátt fyrir það, er lagt til, að ákvæði hins endanlega kjarasamnings um föst laun, vinnutíma og yfirvinnulaun verði látin gilda frá 1. janúar 1974.
- III. Þar sem gert er ráð fyrir verulegri breytingu á skipan Kjaradóms, sbr. 15. gr. þykir rétt að leysa núverandi Kjaradóm frá störfum og velja menn að nýju í dóminn. Þykir rétt, að hinir nýju dómendur hefji störf 1. október 1973, en þá getur svo farið að málum verði til þeirra vísað.
- IV. Ákvæði þetta leiðir af því, að gert er ráð fyrir, að starfstími Kjaranefndarmanna verði ákveðinn og að þar verði breytt um skipan sbr. 24. gr.